

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שני ג' בחשוון תשע"ה

בס"ד

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מ"ל או לפקס.

יבמות - כ"ג

1. ר' יוסי ברבי יהודה למד מ'בת אשת אביך' למעט שהבא על אחותו שנולדה משפחה, אינו חייב. על אלו הגמרא הקשתה שיתכן שהם אלו שהתמעטו?
 - א. אחותו שנולדה מאיסור חייבי לאוין. ונדחה: חייבי לאוין תופס בהם קדושין, דכתיב: "כי תהיין לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה" ואין הכוונה כפשוטו שהרי אין הבדל כלפי הקב"ה, לגבי הלכות בכור. אלא, אהובה - בנישואיה, שמתרת לבעלה. שנואה - שאסורה לבעלה, ועליה נאמר 'כי תהיין' שיש בה הויה.
 - ב. שנולדה מחייבי כריתות. ונדחה: דכתיב "ערות אחותך ... מולדת בית או מולדת חוץ", אף מאשה שאומרים לאביך הוצא, נקראת 'אחותך'. ומה ראית - עדיף לרבות, חייבי כריתות, כיון שקדושין תופסים בהם לשאר העולם, ולמעט שפחה ועובדת כוכבים מ'בת אשת אביך', שאין קידושין תופסים בה לשאר העולם. ואע"פ ששפחה שתתגייר יתפסו בה קידושין, מ"מ אין לרבותה, כיון שכשתתגייר תחשב כגוף אחר.
2. לרבנן, המקור למעט אחותו בת שפחה - "האשה וילדיה תהיה לאדוניה". ואם אינה מתייחסת אחר אביה אינה אחותו. מדוע לרבר"י צריך מקור נוסף?
 - א. מ'שפחה' - הו"א דווקא היא שאין לה יחוס, היא כבהמה שאין ולדה מיוחס לאביו. משא"כ עובדת כוכבים מצינו פסוק שיש לה יחוס.
 - ב. 'מעובדת כוכבים' - הו"א דווקא היא משום שאינה שייכת במצות, משא"כ שפחה ששייכת.
3. מה המקור לרבנן למעט אחותו בת עובדת כוכבים?

"כי יסיר את בןך מאחריך" ולא נאמר כי 'תסיר' מכאן שבנך מישראלית קרוי בןך, ואין בןך הבא מן העובדת כוכבים קרוי בןך אלא בנה. ואע"פ שהפסוק נאמר בז' אומות, "כי יסיר" - מיותר, לרבות כל המסירים. והיינו ר' שמעון שדורש 'טעמא דקרא' מעצמו ולכן הטעם מיותר לדרשא. וכן למד רבינא. אמנם אע"פ שבבן בתך הולד לא ממזר, אבל גם כשר אינו נחשב. אלא, ישראל פסול.
4. משנה: מי שקידש אחת משתי אחיות, ואין יודע אי זה מהן קידש - נותן גט לזו וגט לזו. מה הדין אם מת לענין יבום?

אם יש לו אח אחד - חולץ לשתייהן, כיון שתיהן אסורות לו מספק שמא יפגע באחותה.

היו לו שנים - האחד חולץ והשני מייבם - שאף אם אינה יבמתו, חליצת אחיו בראשונה, הפקיעה את זיקת השניה.

אם קדמו וכנסו קודם שנמלכו בבי"ד - אין כופין לגרשן, כיון שכל אחד אומר שאשתו מותרת לו, שפקעה זיקתה בנישואי השני. ומספק לא קנסוהו.
5. שנים [זרים] שקדשו שתי אחיות, ואינם יודעים מי קדש את מי - כל אחד נותן שני גיטין. מה הדין לגבי יבום?

לזה אח ולזה אח - כל אחד חולץ לשתייהן, כיון ששניהם אינן יכולים לישא אף אחת שמא יפגע באחות זקוקתו או חלוצתו.

לזה אח אחד ולזה שנים - היחיד חולץ לשתייהן, שמא אחותה היא. והשנים - האחד חולץ והשני מייבם, [הטעם כמו 'היו לו שנים' בשאלה 4]

קדמו וכנסו - אין כופין לגרשן. [הטעם כמו בשאלה 4]

לזה שנים ולזה שנים - מכל זוג אח אחד חולץ, אח"כ האח השני שבכל זוג מייבם החלוצה מהזוג שכנגדו, שאף אם אינה יבמתו, אחיו הפקיע זיקתה.

קדמו שני אחים וחלצו לשתי אחיות - אחי המת השני, לא ייבמו שתיהן, שמא הראשון יפגע באחות זקוקתו, אלא אח אחד חולץ ואחד מייבם.

קדמו וכנסו - אין מוציאין מידם. שאף אם היא אחות זקוקתו משכנס אחיו פקע זיקתה.
6. האם מכך שנותן גט לזו ולזו, יש להוכיח שאחת ודאי מקודשת וקדושין שאין מסורין לביאה נחשבים קדושין?

לא, כיון שמדובר - שבשעת הקידושין הוכר מי מהאחיות.

והטעם שהתנא השמיע זאת משום הסיפא, שהסדר שהראשון יחלוץ והשני ייבם ולא הפוך, שמא יפגע באחות זקוקתו.

וכן הגמרא מבארת לגבי הדין של שנים שקדשו, ולאחד אח יחיד ולשני שנים.

הטעם שהוצרכה המשנה להשמיע שוב בשני מקדשים - לחדש שלא גוזרים שמא יבואו ליבם קודם שהאח מהזוג הראשון חליץ.

אסור לאחד משני אחי המת השני לייבם, קודם שיחלוץ האח היחיד של המת הראשון - שמא אינה יבמתו ופוגע בימה לשוק, האסורה מדאורייתא.

לזה שנים ולזה שנים - התחדש בזה, שלא גוזרים שלא לייבם שמא ייבמו קודם החליצה.